

L'INSTITUT DE BATXILLERAT DE TORTOSA, AVUI

Un Centre Oficial d'Ensenyament Mitjà, aparentment, no es deu diferenciar d'un altre Centre Oficial d'Ensenyament Mitjà, talment com la castanya s'assembla a la castanya i les figues-flor a les figues-flor. Vull creure però, que el nostre Institut de Batxillerat tingui un cert estil, una peculiar and-mis en el seu caminar, que el fan distingible. I des d'aquesta perspectiva, voldria fer paès allò que li és propi, si és que hi ha alguna cosa que li sigui pròpia. La història ja està escrita i a ella us remeto en el cas que així us vingui de gust. Preferiria, en canvi, un tall sincrònic per dir-vos com és, avui – com em sembla que és, avui – l'Institut de Batxillerat de Tortosa. Perquè si alguna institució és peça clau en l'ortí de la nostra ciutadania és aquest Centre docent.

Aquest avui, evidentment, comença a explicar-se en sobrevenir allò que es ve anomenant “la Democràcia” – transició inclosa –, però que ja s'anunciava, subterràniament, és clar, en els aproxi-madament deu anys darrers d'aquella dècadura que mai no s'acabava.

Morta la cuca, mort el verí. I, per això, quan el temps va madurar, com un esclat desitjat, es va poder dibuixar l'acolorida, ara, realitat present.

Bàsicament, tres vintets per fer el càlcul: la seva **democratització**, la necessària i molt volguda **catalanització**, la raonada i raonable **implicació en l'entorn ciutadà**.

La via de la democratització havia de ser no solament la que l'època exigia de les institucions, sinó també l'aspiració més profunda de bona part del claustre. Democratització de la institució en ge-neral, bé; però, a tensesms, democratització, en la mesura del possible, de totes les activitats docents i de relació, creant els organismes adequats, si no els hi havia, per exemple, posant dempeus un Con-sell Escolar actuals; o enfortint aquells que l'administració, aplicant la seva velocitat als terminis, anava enfraquant. L'espont democròtic va més lluny que les ordenances, però, d'ell se'n segueix una insuper-able anàlisi crítica individual i col·lectiva dels claustres davant de tots aquells assumptes que els hi són propis, un seguiment de l'acció democràtica dels diversos òrgans interns i una relació efectiva i democràtica entre l'equip directiu (sempre s'ha tingut molta cura en remarcar que és un equip tant com una direcció), el claustre de professors, els administratius i subalterns, els alumnes, (en definitiva per a qui es fa la festa), i els pares dels alumnes. Aquest esperit no és una obligació –vull subratlla-ho– a complir sinó tot un tarannà. Per això pigmenta l'acció global del Centre.

La Catalanització es produïa com un resultat lògic del procés hisòric: els ferments ja hi eren en els anys de la resistència (clASSES voluntàries de llengua catalana, seminari de cultura catalana) al marge d'allò que l'oficialitat demanava. Però, en ser el moment propici, el sentiment majoritari del claustre es va manifestar per l'adopció del català com a llengua pròpia, a tots els nivells: docents, ad-sarvant els casos en què el sentit comú demanava una excepció –, es manifestava dintre del marc de la nostra cultura. Ara, conferències, teatre, la revista del Centre, “Som-hi”, tant com l'expressió dels comunicats oficials, etc. es realitzen d'una forma natural en el llenguatge propi d'unes gentes que normalment es comuniquen en català. I d'aquesta manera, dintre d'un context volgut, s'han realitzat els cursos de reciclatge per a alumnes i per a professors, amb el mateix esperit amb què l'Institut ha acon-sollit el seu si els seus si els seus de Reciclatge del Català per a Llicenciats i Professors d'E.G.B.

Els Centres oficials no sempre tenen una vida de relació amb les comunitats on estan instal·lats. Durant molts anys, l'Institut havia dut en certa manera una vida paral·lela a la de la nostra ciutat. La tercera línia mostra dels nostres objectius bàsics –els del Centre– havia de ser, per força, trencar una perceptible capa de glaç que, en ocasions, allava l'Institut del seu entorn. Calia connectar amb la ciutat per qualsevol via, i probablement la millor manera ha estat, de forma reversible, fer dels pro-blemes de la ciutat problemes propis, d'una banda; d'altra, projectant sobre la ciutat les activitats, par-ticipant en accions que van més enllà del territori físic de l'Institut i acceptant aquelles que des de

la ciutat arriben a trobar un mateix adient en el nostre Centre. No debades s'han dut a terme, en el Teatre de l'Institut, més de vint representacions teatrals de teatre professional; no debades, la col·labo-ració amb les entitats ciutadanes i l'Ajuntament és un fet de cada dia. Xerrades de diversos temes, col·lo-quis de diversa significació (sobre la Constitució, en relació a les eleccions autonòmiques i locals, etc. amb la presència de tots els partits polítics sense excepció i de les centrals sindicals), tant com actes de caràcter cultural, literari, artístic (presentació de llibres: de Josep Guàrdia, els de Genet Vergès, el de Josep Bayarri, el de J. Moreso sobre mossèn Marga, etc.; recitals de poesia –Núria Català, etc.–; concerts musicals, des de cançons de caràcter pedagògic fins a mostres on la poesia i la música són una mateixa cosa – les cançons sefardites de la Rosa Zangorra i el seu grup –; projeccions cine-matogràfiques – en els darrers sis anys s'han projectat aproximadament unes setanta pel·lícules.). Ara per ara –i això fins gairebé impensable fa uns anys i qui sap si mal vist–, les relacions amb els altres centres ha esdevingut alguna cosa més que un encontre circumstancial i protocolari per les festes de Sant Jordi i així amb l'EP i centres privats es duu a terme un lligam en els nivells culturals i docents, que va més enllà de la mera cortesia.

La pràctica d'aquestes idees motores es realitza a través de l'estudi, l'anàlisi crítica, la complemen-tació de la multiplicitat de països, el coneixement mitjançant el raonament, el respecte a l'altre –potser més encara si l'altre no comparteix les idees– la tolerència, la civilitat, el concepte de ciuta-dania. –Són realment els nostres alumnes els objectius finals de tanta preocupació. Democràcia, cata-lanitat, ciutadania no són simples abstraccions sinó paràmetres que cal assolir en la praxi quotidiana.

Evidentment que el punt de partida el constitueix la solida preparació acadèmica. Per a això existeix un claustre amb la competència idònia i vives aules –en llengua física– i una instrumenta que l'Institut voldria sempre adequats i suficients. Evidentment que no sempre és així, amb que tot centre oficial se subiecta a les precarietats dels pressupostos de l'Estat. Però no hi manquen els bancs, labo-ratoris, aules d'audiovisuals, etc. Sempre en el ben entès que les aules del Centre no tenen parats i la vida escolar es projecta més enllà dels seus murs, amb la vida de relació acadèmica i de l'altre: així les excursions, les projeccions, les representacions teatrals, les viatges culturals, els prems literaris, l'edició de la revista de l'Institut, “Som-hi”, el tall sofre dels estudiants. “Anem-hi”, Els Ensenya-ments, Tècnico-Professionals ofereixen la gamma de variats interessos que van des de l'Alimentació, Disseny, Teatre, Informàtica, ja practicat, al COF, 2n idioma, Arqueologia i Tècniques de Laboratori, incorporats darrerament.

L'Institut educa en la informació i en la formació, amb l'exercici dels coneixements acadèmics i, a més a més, amb l'exercici de la tolerància i de la responsabilitat dels professors, però també dels alumnes. La tolerència implica tolerància de la intolerància, sigui de l'ordre que sigui, i conduïda a preparar l'alumne per a que sigui capaç, per el mateix, d'accedir a les més altes quotes de llibertat. L'Institut de Batxillerat –ja ho hem dit– avui per avui és una peça clau del present i del futur de la vida ciutadana de Tortosa. Tot això podria semblar una pura xarameca si la realitat no ho confir-més. La gent –les famílies– ho sap. No debades ha passat, en quatre anys, de 860 alumnes a 1.260, un increment de 400 alumnes, un increment de quasi el 50 per cent... Ara sí que les xifres, per da-munt de la seva fredor, contenen alguna cosa d'empanyable.

M. Pérez i Bonfill

MANUEL PÉREZ I BONFILL

63 anys

Catedràtic de Literatura

Director de l'Pla de Teatre de l'Institut de Batxillerat

Escriptor i col·laborador literari a diverses publicacions

Organitzador cultural a Tortosa

des de la més de trenta anys, a través d'entitats i col·lectius: Club Universitari, “Macià”, “Estor”, Amics de l'Ebre...